

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SZEKCIÓ

HEGEDŰS KÁROLY kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(11849/07. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2011. november 3.

*Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt
köörülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.*

A Hegedűs Károly kontra Magyarország ügyben,
az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként
tartott ülésén, melynek tagjai voltak:
Françoise Tulkens, *Elnök*,
David Thór Björgvinsson,
Dragoljub Popović,
Sajó András,
Guido Raimondi,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Helen Keller, *bírák*
és Stanley Naismith, *Hivatalvezető*
2011. október 11-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően
az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (11849/07. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Hegedűs Károly („a kérelmező”) 2007. március 5-én terjesztett a Bíróság elé.
2. A kérelmezőt Róth M., Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) dr. Hóltzl Lipót Képviselő képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.
3. A kérelmező különösen az ellene lefolytatott büntetőeljárás hosszát, valamint vagyontárgyai zár alá vételét panaszolta.
4. 2011. január 5-én a Második Szekció Elnöke úgy határozott, hogy közli a panaszt a Kormánnyal. Arról is döntés született, hogy a kérelem érdeme és elfogadhatósága együttesen kerül elbírálásra (29. cikk 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmező 1947-ben született, és Budapesten él.
6. 1992. május 27-én a Budapesti Rendőr-főkapitányság csalás gyanúja miatt kihallgatta a kérelmezőt. 1992. június 30-án a Belügyminisztérium

Útlevel Osztálya a külföldre utazásról szóló 1989. évi XXVIII. törvény 2. és 13. § alapján a büntetőeljárás lezárásáig bevonta a kérelmező útlevelét. 1992. december 17-én a Budapesti Rendőr-főkapitányság zár alá vételt rendelt el a kérelmező tulajdonaként bejegyzett személygépkocsira és házra. Az intézkedés célja a kérelmező által állítólagosan elkövetett bűncselekményből származó haszon esetleges elvonásának a biztosítása volt.

7. A Kormány előterjesztette, hogy a kérelmező nem nyújtott be panaszt a zár alá vétel ellen, illetve nem kérte az eljáró bíróságtól az intézkedés megszüntetését. Az ügyiratokból azonban bizonyítható, hogy 1993. január 9-én, majd 1993. március 3-án a kérelmező ezt megtette.

8. 1994. július 19-én a Fővárosi Főügyészség vádiratot nyújtott be a kérelmező ellen, csalással és magánokirat-hamisítással vádolva meg a kérelmezőt.

9. Több tárgyalást követően 2002. január 9-én a Pesti Központi Kerületi Bíróság felmentette a kérelmezőt. Fellebbezés folytán 2002. november 12-én a Fővárosi Bíróság hatályon kívül helyezte a Kerületi Bíróság ítéletét, és új eljárás lefolytatására utasította a Kerületi Bíróságot.

10. A megismételt eljárásban 2005. szeptember 7-én a Pesti Központi Kerületi Bíróság ismét felmentette a kérelmezőt. Az ügyészség fellebbezett.

11. 2006. július 1-jén jogszabályváltozás következtében a kérelmezővel szemben elrendelt utazási tilalom megszüntetésre került.

12. 2006. szeptember 29-én a Fővárosi Bíróság hatályában fenntartotta a Kerületi Bíróság kérelmezőt felmentő ítéletét, és elrendelte a zár alá vételi intézkedés megszüntetését. Ez a határozat 2006. november 22-én került kézbesítésre a kérelmező számára.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

13. A kérelmező azt panaszolta, hogy az eljárás hossza összeegyeztethetetlen volt az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésében lefektetett "ésszerű idő" követelményével. A Kormány nem vitatta az állítást.

14. Az eljárás 1992. május 27-én kezdődött. A figyelembe veendő időszak azonban csak 1992. november 5-én kezdődött, amikor az egyéni panasz jogának Magyarország általi elismerése hatályba lépett. Az azóta eltelt idő ésszerű voltának megítéléséhez azonban figyelembe kell venni az

eljárás azon időpontbeli állapotát is. A Bíróság megjegyzi, hogy azon időpontban az eljárás már több mint öt hónapja folyamatban volt.

15. Az eljárás 2006. november 22-én zárult le. Ilyen módon két bírósági szinten több mint tizennégy évig tartott. Az eljárás hosszára figyelemmel – és bármilyen más elfogadhatatlansági ok hiányában – a kérelmet elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

16. A Bíróság már többször megállapította az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének megsértését olyan ügyekben, amelyek a jelenlegihez hasonló kérdéseket vetettek fel (ld., többek között, *Pélissier and Sassi v. France* [GC], no. 25444/94, § 67, ECHR 1999-II). A benyújtott anyagokat megvizsgálva a Bíróság úgy véli: a Kormány nem terjesztett elő olyan tényt vagy meggyőző érvet, amely a Bíróságot a jelen körülmények között eltérő következtetés levonására bírná. A kérdéssel kapcsolatos esetjogára figyelemmel a Bíróság megállapítja, hogy az eljárás túlzottan hosszú volt, és nem felelt meg az “ésszerű idő” követelményének. Ezért az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY ELSŐ KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYVE 1. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

17. A kérelmező vagyontárgyai elhúzódtott zár alá vételét is panaszolta. A Bíróság úgy véli, hogy ezt a panaszt az Egyezményhez fűzött Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke alapján kell megvizsgálni, amely kimondja:

„Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.”

18. A Kormány előterjesztette, hogy a panaszt a hazai jogorvoslatok kimerítésének elmulasztása miatt el kell utasítani, mivel a kérelmező nem nyújtott be panaszt az intézkedés ellen. A kérelmező ezt vitatta.

19. A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező két alkalommal, 1993. január 9-én, valamint március 3-án formális panaszt nyújtott be (ld. fenti 7. bekezdés). Ebből következően a Kormány kifogása nem tartható fenn. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikke 3. bekezdésének (a) pontja szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

20. A kérelmező úgy érvelt, hogy vagyontárgyai elhúzódtott zár alá vétele tulajdonhoz fűződő jogainak elfogadhatatlan megsértését jelentette. A Kormány semmilyen érvet nem terjesztett elő a panasz érdemét illetően.

21. A Bíróság úgy véli, hogy az intézkedés kétségkívül beavatkozást jelentett a kérelmező javai békés élvezetéhez fűződő jogába. A Bíróságnak arról kell még meggyőződnie, hogy a beavatkozás igazolt volt-e.

22. A Bíróság esetjoga szerint az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke – amely lényegében a tulajdonhoz való jogot biztosítja – három külön szabályt foglal magában. Az első – amelyet az első bekezdés első mondata tartalmaz, és amely általános jellegű – a tulajdon háborítatlan élvezetének elvét mondja ki. A második szabály – amelyet ugyanezen bekezdés második mondata tartalmaz – a tulajdontól való megfosztással foglalkozik, és azt bizonyos feltételekhez köti. A harmadik – amelyet a második bekezdés tartalmaz – elismeri, hogy a Szerződő Államok a köz érdekében jogosultak – többek között – a tulajdon használatának ellenőrzésére. A tulajdon háborítatlan élvezetéhez fűződő jogba történő beavatkozás egyes különös eseteivel foglalkozó második és harmadik szabályt az első szabályban lefektetett általános elv fényében kell értelmezni (*Immobiliare Saffi v. Italy* [GC], no. 22774/93, §§ 44-46, ECHR 1999-V).

23. A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező személygépkocsijára és házára elrendelt zár alá vétel csaknem tizennégy éven át maradt fenn. Azonban sem *de facto* kisajátításra, sem tulajdonjog átruházásra nem került sor. A kérelmező akkor nyerte vissza ezen vagyontárgyak feletti rendelkezési jogát, amikor jogerősen felmentették (ld. fenti 12. bekezdés). Az intézkedés ilyen módon a tulajdon használata ellenőrzésének minősült; s ennek megfelelően az 1. cikk 2. bekezdése alkalmazandó rá (v.ö. *Tendam v. Spain*, no. 25720/05, § 47, 13 July 2010).

24. Az intézkedés célja a kérelmező által állítólagosan elkövetett bűncselekményből származó haszon esetleges elvonásának a biztosítása volt (ld. fenti 6. bekezdés). A Bíróság meggyőződött arról, hogy az intézkedésre – az 1. cikk második bekezdésében foglalt követelménnyel összhangban – a köz érdekében került sor, és törvényes célt szolgált.

25. A Bíróság megismétli, hogy valamely beavatkozásnak, különösen az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének második bekezdése alapján elbírálandó beavatkozásnak „megfelelő egyensúlyt” (*fair balance*) kell találnia a közérdek követelményei, valamint az egyén alapvető jogainak védelmével kapcsolatos követelmények között. Ezen egyensúly megteremtésének a kívánalma az 1. cikk egészének a szerkezetében, ilyen módon a cikk második bekezdésében is tükröződik. Az alkalmazott eszközök, valamint az elérni kívánt cél között ésszerű arányossági viszonyt kell fennállnia. A Bíróság elismeri: annak eldöntésekor, hogy e követelmény teljesült-e, az Államot széles mérlegelési jogkör illeti meg mind a végrehajtási eszközök megválasztása, mind az arról való megbizonyosodás terén, hogy a végrehajtás következményei a közérdekre

figyelemmel, a szóban forgó jogszabály céljának elérése érdekében igazoltak-e. Olyan területeken, mint a lakhatás – amely a modern társadalmak jóléti politikájában és gazdaságpolitikájában központi szerepet játszik – a Bíróság tiszteletben tartja a törvényhozó arra vonatkozó ítéletét, hogy mi minősül a köz érdekében állónak, kivéve, ha az ilyen ítélet nyilvánvalóan nélkülözi az ésszerű alapot (ld. *Immobiliare Saffi v. Italy* [GC], op.cit., § 49).

26. Annak eldöntésekor, hogy az adott ügyben a hatóságok megtalálták-e a megfelelő egyensúlyt a közérdek követelménye, valamint a kérelmező alapvető jogainak védelmével kapcsolatos követelmény között, a Bíróság elfogadja, hogy a panaszolt intézkedés a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésének biztosítása tekintetében az Államot megillető széles mérlegelési jogkörbe esik. A Bíróság azonban megjegyzi, hogy az intézkedés mintegy tizennégy éven keresztül maradt fenn, egy olyan perrel párhuzamosan, amelynek hossza az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdése megsértésének minősült (ld. fenti 16. bekezdés), s amely a kérelmező felmentésével végződött. Továbbá, úgy tűnik, hogy nincs olyan rendelkezésre álló hazai mechanizmus, amely vagyontárgyainak elhúzódtatott zár alá vétele, valamint a zár alá vétel következtében keletkezett esetleges veszteségek miatt kárpótlást nyújtana a kérelmező számára. Ilyen körülmények között a Bíróság nem tehet mást, mint hogy megállapítsa: a szóban forgó tiltás túlzott terhet rótt a kérelmezőre, ezért felborította azt az egyensúlyt, aminek a tulajdonhoz való jog védelme, valamint a közérdek követelményei között fenn kell állnia. Következésképpen az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét megsértették.

III. AZ EGYEZMÉNY EGYÉB ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSEI

27. Végül, az Egyezmény valamely konkrét rendelkezésére hivatkozás nélkül a kérelmező panaszolta, hogy útlevelének elhúzódtatott bevonása mozgásszabadsága megsértésének minősült.

28. A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező tekintetében elrendelt utazási tilalom legkésőbb 2006. július 1-jén – a releváns törvényi rendelkezés hatályon kívül helyezésével (ld. fenti 11. bekezdés) – megszűnt. A kérelem azonban csak 2007. március 5-én, vagyis az Egyezmény 35. cikkének 1. bekezdésében lefektetett hathónapos határidőn túl került benyújtásra. Ebből következően a kérelemnek ezt a részét a 35. cikk 1. és 4. bekezdésének megfelelően el kell utasítani.

IV. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

29. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

30. A kérelmező 20.000 euro nem vagyoni kártérítést követelt.

31. A Kormány vitatta az igényt.

32. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező nem vagyoni kárt szenvedett, és méltányossági alapon 19.000 eurót ítél meg számára.

B. Költségek és kiadások

33. A kérelmező további 2.300 eurót követelt a Bíróság előtt felmerült költségek és kiadások megtérítésére. Ez az összeg a benyújtott munkalap szerint 100 eurós óradíj mellett 20 órányi jogi munka kiszámlázásra kerülő ügyvédi munkadíjának felel meg.

34. A Kormány vitatta az igényt.

35. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak annyiban jogosult költségei és kiadásai megtérítésére, amennyiben bizonyítja, hogy e költségek ténylegesen és szükségszerűen merültek fel, s összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben a birtokában lévő iratokra és a fenti kritériumokra figyelemmel a Bíróság a teljes kért összeg megítélését ésszerűnek tartja.

C. Késedelmi kamat

36. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Az eljárás hosszával, valamint a kérelmező vagyontárgyainak zár alá vételével kapcsolatos panaszt elfogadhatóvá, a panasz többi részét elfogadhatatlanná *nyilvánítja*;

2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették;
3. *Megállapítja*, hogy az Egyezményhez fűzött Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét megsértették;
4. *Megállapítja*:
 - (a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára
 - (i) nem vagyoni kár tekintetében 19.000 (tizenkilencezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét,
 - (ii) költségek és kiadások tekintetében 2.300 (kétezer háromszáz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegétkell kifizetnie nemzeti valutában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával;
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.
5. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényeit *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2011. november 3-án, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

Françoise Tulkens
Elnök